רייידיא פענס

ווען עס איז שפּעט ביינאכט און איך הערט זיך צו צו דער רייידיא — וועט איר פיעל מער הנאה האבען פון דעם טרינ־קענדיג א קאפּ רעד ראוז טיי פרובירט עס!

RED ROSE TEA

„איז גוטע טיי"

צוויי סאָרטען — רעד לייבעל און ארענדוש פּיקא

וואל... סטריט

(א הנכסם שפּאנענדעם רשמאן פון דעם אידישן אמעריקאנעם לעבען איינם צו טאָן, נעבויט אויף די לעצטע פאסירונגען אין וואל סטריט.

— פון —

מארק סארדעל

(פארזעצונג)

— די בעסטע זאך איז, אפּצורופען און אויסצוגעפינען — האט בעקי צוגע־געבען.

— איך טו עס גלייך — האט סעם געזאגט, און האט גענומען דעם רעסיווער צום אויער.

קאפּיטעל זעכציג־פיער

אין דזשייל

גרויע, שווערע און אומעטיגע טעג האבען זיך געצויגען פאר דער אריטער און אומגליקליכער לאראַ. אין דרויסען האט געשיינט די זון. עס איז געווען זומער. מענשען האבען געלאכט און האבען פארגעניגען. מענשען זענען געפאָרען צום ים און האבען זיך געבאדען אין די בלויע, קילע כוואליעס. מענשען זענען געפאָרען אויף די בערג און האבען זיך געקוויקט מיט דער פרישער לופט, און זי, לאראַ, איז געזעסען איינגע־שפּארט צווישען די גרויע וועגען פון איהר שטיקעלדיגען צעל, מיט בלוט אויף איהר רעהנען.

זינט יענער נאכט, זינט יענעם מאָ־מענט ווען זי האט מיט'ן רעוואָלווער דערשאסען דעם מיאוס'ען, צוהרינגליכען פינקל, זינט יענער אומגליקליכער מינוט האט זי נאך קיין פרייען אויגענבליק ניט געהאט. זינט יענעם מאָמענט איז זי נאכאנאנד פארפאלגט געוואָרען פון שווארצע שאטענס. פון די טונקעלע ווינקלען פון איהר צעל האט זיך איהר כסדר אויס־געוויזען אז עס שטרעקען זיך צו איהר לאנגע ביינערדיגע פינגער, אזוי ווי די פינגער פון א מת, און צייטענווייז האט זיך איהר אויסגעוויזען, אז די דאָזיגע פינגער ציהען זיך אין ציהען זיך, ווערען אלץ דינער און לענגער, אזוי לאנג, אז זיי דערגרייכען צו איהר, צו דעם הארטען בעטעל אויף וועלכען עס וואָלגערען זיך איהרע אויסגעמאָגערטע גלידער, און אז די דאָזיגע פינגער כאפּען אן איהר האלז, ווערגען זי און דריקען זי... ווילען זיך נוקם זיין פאר דעם בלוט וואס זי האט פארגאסען. דערפאר פלעגט זי אפטמאל זיך אויפכאפּען ביינאכט מיט א געשריי, און דערנאך פלעגט זי שוין ליגען ביז פארטאג, אין א טייך שווייס און מיט אפּענע אויגען וואס האבען געקוקט מיט שרעק אין דער פינסטערניש.

ווען אין דאס געווען? ווי לאנג צוריק האט דאס פאסירט? און ווי אזוי האט דאס אלץ פאסירט? זי האט זיך אליין ניט געקענט ענטפערען אויף די אלע פראגען. צומאל איז איהר אויסגע־קומען, אז ווי מאדנע שלעכטע און בייזע גייסטער וואלטען זי פארפאלגט דאס גאנ־צע לעבען איהר'ס און וואלטען איהר גאר קיין רוה ניט געוואלט געבען. זי האט געזעהן איהר איגען לעבען אזוי ווי א שטענדיגע קייט פון יסורים און ווייטאָ־גען, פון צרות און ליידען אהן אן עק. זאל דאס אלץ זיין, האט זי אפטמאל גע־טראכט, פאר יענעם מאָמענט ווען זי האט, אויף אזא נארישען אופן, זיך אויס־געגליטשט? דאר טאין וואלד, אין יענעם זומערדיגען ביינאכט? ווי לאנג איז שוין אין דעם? א, שוין אזוי לאנג. אפשר צעהן יאהר... צעהן יאהר? ניט מעהר? צומאל האט זיך איהר אויסגעוויזען, אז ניט קיין צעהן, נאר אפשר גאנצע הונ־דערט יאהר זענען פון יענער צייט שוין אוועק. וויפיעל וואסערען עס זענען פאר דער צייט שוין איבערגעלאפען... וויפיעל מאל די ערד איז שוין מיט שניי געווען באדעקט און די וואסערען פארפרוירען. און וויפיעל מאל דער זומער האט שוין פאר דער צייט דעם ווינטער פארטריבען און צוריק דאס פעלד מיט גרינעם גראז באדעקט...

אמאל, דערמאנט זי זיך, האט זי א היים געהאט. איז געווען די שעהנע, געליבטע פרוי פון א רייכען מאַן, און די צערטליכע מוטער פון א גלייבעט קינד... איהר קינד... עלסי... ווי גרויס און שעהן זי דארף איצט זיין... גרויס און אויסגע־וואקסען... אפשר איז זי שוין א כלה אצינד... אפשר האט זי שוין א חתן... א חתן... יא... יא... אבער צי געדענקט זי, צי ווייסט זי, אז זי האט אמאל א מאמע געהאט... צי ווייסט זי ווארום אזוינס איהר מאמע איז געווען, מיט וואס זי האט זיך פארזינדיגט און פארוואס איהר פאטער האט זי אזוי ברוטאל פון זיך פארטריבען?

אמאל איז זי געווען א גליקליך קינד ביי מאטע־מאמע. אמאל איז זי געווען א יונג רייצענער־שעהן מיידעל. וואס יונגע־לייט זענען נאכגעלאפען נאך איהר. זע־נען אויסגעגאנגען נאך איהרע טרייט און האבען מיט פארליבטע בליקען נאכגע־פאלגט איהרע יעדער באוועגונג... עס איז געווען א גליקליכע צייט, א שעהנע צייט. און מיט וויפיעל ליבע, מיט וויפיעל פרייד זי האט דאמאלסט איהר ליבע אוועקגע־שיינקט דעם יונגען און עלעגאנט־שעה־נעם סעמועל בערגמאַן. ביים ים, אין אטלאנטיק סיטי, האט זי זיך מיט איהם באנעגענט און באקענט. באקענט און גליך פארליבט זיך. זי האט ניט געוואוסט ווער ער איז און וואס ער איז. זי האט געמיינט אז ער איז א דאקטאר, און אפשר א לאיער. עס איז געווען אמאל איהר חלום, צו זיין דאס ווייב פון א דאק־טאר אדער א לאיער. זי דערמאנט זיך, אז זי איז אפילו געווען אויסעלע אנ־טוישט ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז סעמועל בערגמאַן איז ניט קיין דאקטאר און ניט קיין לאיער... בלויז א קליין ביי־סעלע איז זי געווען אנטוישט. זי האט זיך שנעל גלאזט טריסטען, ווייל זי האט איהם ליעב געהאט, סעמועל'ן... אמת־דיג ליעב געהאט... א, ווי לאנג, ווי לאנג צוריק דאס איז געווען. זי קען זיך כמעט ניט פארשטעלען, אז דאס איז זי אליין געווען יענע שעהנע, לאכענדיגע און זינגענדיגע מיידעל מיט די הערע האר און רויט צופלאמטע באקען... אפשר איז דאס אלץ טאקע ניט מעהר ווי א חלום געווען... אפשר איז זי, אט די וואס ליגט דא איצט אין דזשייל, אויף דער קלאגע פון מארד, אפשר איז זי גאר ניט זי, נאר אן אנדערע, און יענע, אט די וואס לעבט אזוי קלאר ביי איהר אין גערדאנס, איז שוין ניטאָ מעהר... ניטאָ מעהר... אפשר איז יענע נאר קיינמאל אויף דער וועלט ניט געווען...

ווי שעהן איהר לעבען האט זיך אנ־געהויבען, און ווי מיאוס עס האט זיך אויסגעלאזען... ווי א פעלד וואס כאר דערקט זיך מיט גרין גראז אין פרילינג, און